

Pöytäkirja

11.6.2021

 VN/10384/2019
 VN/10384/2019-VM-311

Hankkeen ohjausryhmän kokous 5/2021

Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi -hanke

Aika Keskiviikko 9.6.2021

Paikka Teams

 Läsnä Irja Peltonen VM puheenjohtaja
 Jouko Narikka VM varapuheenjohtaja
 Tuula Lybeck VM ohjausryhmän sihteeri
 Jussi Eskola VNK, Max Hambergin sijaisena
 Johanna Herrala SM
 Lassi Kauttonen STM
 Kalervo Koskimies OKM
 Tiina Kotonen-Pekkanen YM
 Ramses Malaty UM, Titta Majan sijaisena
 Esko Mustonen VM
 Jukka Nummikoski MMM
 Konsta Luukka LVM, Emmi Nykäsen sijaisena
 Petri Saarukka PLM
 Aleksi Karvonen OM, Juha Saunamäen sijaisena
 Suvi Savolainen VM
 Päivi Tommila TEM
 Timo Laitinen Valtiokonttori, ohjausryhmän asiantuntijajäsen

 Mari Näätsaari Valtiokonttori, yksikön johtaja
 Merja Irjala VM, hanketoimiston asiantuntija
 Satu Lindberg Valtiokonttori, hanketoimiston asiantuntija
 Ulla Suomela, VM, hanketoimiston asiantuntija
 Jaana Walldén VM, hanketoimiston asiantuntija
 Marita Virtanen VM, hanketoimiston asiantuntija
 Mikko Lehtonen VM, hanketoimiston asiantuntija
 Antti Seppänen VM, hanketoimiston asiantuntija

 Poissa:
 Max Hamberg VNK
 Titta Maja UM
 Emmi Nykänen LVM
 Juha Saunamäki OM
 Outi Luoma-Aho VM
 Olli-Pekka Rissanen VM

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Puhelin
Telefon
Telephone
Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

 29 516 001
 35 829 516 001

valtiovainministerio@vm.fi

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Käsiteltiin seuraavat ilmoitusasiat:

Hankkeen asettamispäätös on päivitetty koskien ohjaus- ja seurantaryhmän jäseniä. Hankkeen asettamispäätöksen muutos valmistellaan seuraavan kerran alkusyksystä 2021.

Asettamispäätöksen päivytyksen jälkeen hanke on vastaanottanut seuraavat tiedot jäsenten vaihtumisista:

Natur och Miljö rf on ilmoittanut, että seurantaryhmän jäseneksi tulee toiminnanjohtaja Camilla Sederholm.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on ilmoittanut, että ohjausryhmän jäseneksi tulee erityisasiantuntija Kalervo Koskimies.

2 Kokouksen työjärjestys

Hyväksyttiin 2.6.2021 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen 4/2021 (11.5.2021) pöytäkirja.

4 Aloite valtionavustusten kirjanpidon ja maksatuksen kehittämisestä

Ulla Suomela esitteli aloitteen valtionavustusten kirjanpidon ja maksatuksen kehittämisestä.

Hanketoimisto esitti ohjausryhmälle, että ohjausryhmä esittäisi, että Valtiokonttori käynnistää valtionavustusten kirjanpito- ja maksatusprosessien kehittämisestä erillisen kehittämissankkeen yhteistyössä osallisten tahojen kanssa. Hanke alkaisi syksyllä 2021. Mahdolliset muutokset kirjanpitoon voitaisiin toteuttaa vuoden 2023 alussa. Kehittämissankkeen toteuttaminen edistää VA-hankkeen läpinäkyvyyteen ja yhdenmukaisuuteen liittyviä tavoitteita. Kehittämissanke parantaa kaikkien valtionapuviranomaisten edellytyksiä tutkiavustuksia-palvelun tiedonsiirtovelvoitteen toteutuksessa. Kehittämissankkeella voidaan myös tukea maksatusprosessiin liittyvää määrittelytyötä.

Ohjausryhmä kannatti ja puolsi kehittämissankkeen käynnistämistä. Ohjausryhmä seuraa etenemistä.

Keskustelussa esiin nousseista asioita:

- Valtiokonttori toi esille puheenvuorossaan, että asiaa on käsitelty T3-toimialan talousjohtamisen tukiyksikön kanssa, ja että Valtiokonttori on valmiudessa käynnistämään hankkeen ehdotuksen mukaisesti.
- Keskustelussa kannatettiin kehittämissankkeen perustamista ja mm. käsitteistön selkeyttämistä.
- Keskustelua käytiin valtion kirjanpitoyksiköille osoitettavien määrärahojen (tunnetaan myös käyttöön asettamisena) suhteesta valtionavustuksiin. Lisäksi keskusteltiin ohjauksen ja sääntelyn selkeydestä.
 - Tarkoituksena ei ole muuttaa nykyistä sääntelyä ja käytäntöä siitä, että valtionavustuksia myönnetään ainoastaan valtion budjettitalouden ulkopuolelle (siirtomeno). Jos valtion talousarvion otettua määrärahaa (edellyttäen, että tämä on talousarviossa sallittu) osoitetaan vastaavan hakemusmenettelyn kautta myös budjettitalouden sisälle, kyse ei ole valtionavustuksen myöntämisestä vaan määrärahan osoittamisesta valtion virastolle tai laitokselle, esimerkiksi tutkimukseen valtion tutkimuslaitokselle (tunnetaan ns. yhteisrahoitteisena toimintana). Tätä jaottelua ei ole tarkoitus muuttaa.
 - Kun valtionavustuksen hakijat ja budjettitalouden sisäiset toimijat kilpailevat keskenään yhtenäisin kriteerein samasta määrärahasta, ei ole tarkoituksenmukaista käyttää samaisen määrärahan jakamiseen rinnakkaisia prosesseja ja tietojärjestelmiä. Se, että rahan myöntämisen taustalla on eri lainsäädäntö (valtionavustuslaki vs. talousarviosäännökset) ei estä käsittelemästä hakemuksia yhdessä ja yhtäläisen prosessin kautta. Yhteinen käsittely ja prosessi ovat tärkeitä myös siitä näkökulmasta, että tutkiavustuksia.fi-palveluun saadaan läpinäkyvästi tieto myös budjettitalouden sisälle hakemusmenettelyn kautta myönnettyistä määrärahoista.
 - Jotta budjettitalouden sisäinen rahoitus saadaan samaan prosessiin valtionavustusten kanssa, tämä edellyttää myös määrärahan osoittamisen ja käytön seurannan menettelyjen yhtenäistämistä tarkoituksenmukaiselta osin. Tätä asiaa on nostettu esille mm. valtiovarainministeriön suosituksena (VM 19/2003 Yhteisrahoitustyöryhmä loppuraportti). Kaikki tilivirastot eivät vielä ole siirtyneet suositeltuun menettelyyn, mutta esimerkiksi Suomen Akatemiassa suosituksen mukaisesti on toimittu jo vuosia ja esimerkiksi Tekesissä (nykyisin Innovaatorahoituskeskus Business Finland) vuosikymmeniä.
 - Edellä sanottu koskee ainoastaan hakemuksen kautta budjettitalouden sisälle osoitettuja määrärahoja, ei kaikkia ns. käyttöönasettamispäätöksiä.

- Keskustelussa tuli esille, että kehitystyössä on tarpeen tarkastella mihin tililuokkiin valtionavustuksiin liittyvää tietoa kerätään. Yksi mahdollisuus on hyödyntää toimintotililuokkia.

5 Käyttöönottoryhmät

Tuula Lybeck ja Merja Irla esittelivät käyttöönottoryhmien valmistelun tilanteen.

Ohjausryhmälle esitettiin

- hyväksyttäväksi periaatteet, joilla valtionapuviranomaiset sijoitetaan toimintamallin valmennusryhmiin ja VA-tietojärjestelmän käyttöönottoryhmiin
- että hanketoimisto voi käyttöönottoryhmiä koskevan luonnoksen perusteella lähteä käymään tarkempia neuvotteluja ryhmiin 0-3 sijoitettujen valtionapuviranomaisten kanssa.
- huomioitavaksi, että ryhmittely on osa hankkeessa tehtävää käytönottosuunnittelua ja käyttöönoton seurantaa tehdään säännöllisesti ohjausryhmässä. Ryhmittely voi muuttua valmistelun edetessä.

Ohjausryhmä hyväksyi esitykset.

Keskustelussa esille nousseita asioita:

- OKM:n jäsen tiedusteli kaikkia valtionapuviranomaisia koskevan tiedonsiirtovelvoitteen aikataulun ja tiedonsiirron tietomallin sisällön suhdetta siihen, jos valtionapuviranomaisen (kuten esim. OKM:n) käyttöönotto on kesken. Hankejohtaja vastasi, että HE-valmistelussa arvioidaan kaikkia valtionapuviranomaisia koskevan tiedonsiirtovelvoitteen aikataulua (v. 2023 vai 2024 alusta alkaen). Hanke tarkensi, että tiedonsiirtovelvoitetta on lähestytty kahdesta eri näkökulmasta: Minimimalli koskisi kaikkia valtionapuviranomaisia yhtä aikaa. Toimintamallin mukainen tiedonsiirto käsittelee niitä valtionapuviranomaisia, joille jää oma tietojärjestelmä käyttöön valtionavustustoiminnassa, mutta jotka osallistuisivat toimintamallivalmennuksiin eri käyttöönottoryhmissä ja julkaisisivat toimintamallin mukaisen haun haeavustuksia-palvelussa ja avustuksia koskevat tiedot tutkiavustuksia-palvelussa.
- OKM:n jäsen toi esille, että OKM:lle esitetty lähtökohta sijoittua käyttöönottoryhmään 2 sopii. Pitkällä käyttöönottoajalla on haittapuolena esim. rinnakkaisen järjestelmän yhtäaikainen käyttö, mutta toisaalta toistaiseksi puoltavia seikkoja on tullut esille enemmän kuin negatiivisia. OKM:n suhteen tulee huomioida prosessikytkökset sekä AVEihin että Olympiakomiteaan.
- STM:n jäsenen mukaan STM:lle sopii käyttöönottoryhmä 3 ja he pitävät hyvänä THL:n mukana oloa yhteisten prosessien näkökulmasta. Kysymykseen koskien STM:n sijoittumista syksyille 2023 kevääseen 2024 hanke tarkensi, että tiekarttakyselyn perusteella on ollut oletettavaa, että STM:llä avautuisi yleis- ja erityisavustushakuja sekä syksyisin että keväisin (hakujen vuosikello). Ryhmän kolme tämän hetkisen mallin mukaan STM:n VA-tietojärjestelmän käyttöönotto (hakuja avataan VA-tietojärjestelmässä) alkaisi syksyllä 2023.
- STM:n jäsen pyysi tarkennusta Valtiokonttorin sijoittumiseen ryhmään 5. Valtiokonttorin jäsen sekä hanke tarkensivat, että Valtiokonttorilla on kaksi eri roolia. Palvelutuottajana tehtävät käynnistyvät jo pilotointivaiheessa. Valtiokonttori toimii myös valtionapuviranomaisena, ja VA-tietojärjestelmän käyttöönotto Valtiokonttorin valtionavustustoiminnassa tarkastellaan samoin periaattein kuin muiden valtionapuviranomaisten käyttöönotto.
- STM:n jäsen toi esille, että STEAssa pohditaan vielä eri vaihtoehtoja palveluun liittymisen suhteen.
- UM:n jäsen toi esille, että erityispiirteet on huomioitu UM:n ja hankkeen välisten keskustelujen mukaisesti. UM toimisi mielellään pilotoijana, jos erityispiirteitä liittyen raportointiin saadaan ratkottua ajoissa. Lähtökohtaisesti UM:n voisi sijoittaa ryhmään 1.
- YM:n jäsen toi esille, että sijoittuminen käyttöönottoryhmään 4 on haastavaa YM:n järjestelmätilanteen näkökulmasta. He toivovat, että tilannetta loppupään käyttöönottoryhmien osalta vielä tarkasteltaisiin aktiivisesti.
- Valtiokonttorin jäsen toi esille, että on toivottavaa, että tunnistettaisiin valmennusten suuntaamisen näkökulmasta ne valtionapuviranomaiset, joissa valtionavustustoiminta on merkittävää, vaikuttavaa ja volyymeiltään suurta, ja joissa johto tarvitsee eri tavalla valmennusta kuin sellaisissa valtionapuviranomaisissa, joissa valtionavustustoiminta ei ole niin merkittävä osa organisaation toimintaa.

6 Hankkeen vaikuttavuustyö

Jaana Walldén esitteli VA-toiminnan vaikuttavuuden kehittämistyössä esiin nousseita haasteita ja ratkaisuja.

Käytiin keskustelu asiasta.

Keskustelussa esille nousseita asioita:

- Kiitettiin esitystä ja sen esiin nostamia kysymyksiä liittyen valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden esille tuomiseen ja mitä mm. vaikuttavuus- ja ilmiöpohjainen ajattelu tarkoittavat työn lähtökohtina.
- Keskustelussa tuli esille, että esim. UM:ssä vaikuttavuustyöhön käytetään paljonkin aikaa, se koetaan tärkeäksi ja liittyy tiedolla johtamiseen.
- Useassa puheenvuorossa tuotiin esille, että uudenlainen tapa tehdä valtionavustusprosessia on olennainen henkilöstöresurssointi- ja ajankäyttökysymys, ja voi vaikuttaa siihen, että tarvitaan kokonaan uusia osaamisprofiileja työntekijöille, uudenlaista työtettä ja tehtäväkuvia.
- OKM:n ja PLM:n jäsenet toivat esille yleisavustusten näkökulman. Puheenvuorojen mukaan yleisavustuksilla voidaan katsoa olevan oma kulttuurinsa avustusten jakokäytännöissä ja politiikassa. Niissä ei aina tai useinkaan tähdätä muutokseen vaan toiminnan ylläpitäminen nähdään itsessään arvokkaaksi ja vaikuttavaksi.
- Puheenvuorojen mukaan tärkeää olisi, että saataisiin selkeytettyä, miten uuden va-toimintamallin mukainen vaikuttavuusajattelu saadaan sovitettua yleisavustuksiin ja niihin liittyvään kulttuuriin.

7 Kuntajaoston asiat

Ulla Suomela esitteli yhteenvedon kuntajaoston haastattelu-, työpaja- ja kyselykartoitusten tuloksista.

Asiasta ei käyty keskustelua.

Kuntajaoston työ jatkuu, ja kuntajaosto julkaisee syksyllä väliraportin, ja teemaan palataan silloin.

8 Valtionavustustoiminnan sanaston tilannekatsaus

Satu Lindberg esitteli valtionavustussanaston lausuntokierroksen 2021 palautteen.

Asiasta ei käyty keskustelua.

Sanastotyö jatkuu sanaston toisen osan ja muiden laajennosien valmistelulla syksyllä.

9 Tiedoksi annettavat asiat

Ohjausryhmälle annettiin tiedoksi jaostojen tilannekatsaukset.

10 Muut asiat

Hankkeen ensimmäinen uutiskirje on julkaistu 9.6. Uutiskirjeen voi tilata VM:n sivuilta osoitteesta <https://uutiskirje.vm.fi/>.

Seurantaryhmän kokous on 10.6.2021.

11 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Syksyn 2021 kokoukset kalenteroidaan.

Ohjausryhmän pöytäkirjan vakuudeksi,

Tuula Lybeck, hankejohtaja, ohjausryhmän sihteeri

Liitteet -

Jakelu Ohjausryhmä

Tiedoksi Hanketoimisto
Mari Näätsaari, Valtiokonttori
Hankeikkuna